

פרוטוקול מס' 382

מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום שני, ג' באייר התשנ"ט (19 באפריל, 99) בשעה 14:20

הנוכחים:

חברי הוועדה: מיכאל קליינר - מ"מ היו"ר
אופיר פינס-פז
שלום שמחון

מ"מ: אלי גולדשמידט
אלי בן-מנחם

מחמנים: משרד האוצר:
חיים דוקלר
נלי מונין
תמר לומברוז

מנהל הוועדה: איוור קירשנר
יועצת כלכלית: סמדר אלחנני
יועצת משפטית: אנה שניידר
קצרנית: לאה קיקיון

סדר היום: חוק ההסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 15)

41672

חוק ההסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 15)היו"ר מיכאל קליינר:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הוועדה.

שלום שמחון:

אנחנו רוצים להגיש הסתייגות בשם חברי הכנסת דוד טל, אופיר פינס ושאל שמחון.

אנה שניידר:

איזו הסתייגות? על מה? אי אפשר לבטל את כל החוק.

אופיר פינס-29:

אנחנו רוצים לצרף לרשימת היישובים את היישובים הבאים: עכו - -

אנה שניידר:

אבל הרשימה של היישובים נמצאת בתקנות. זה קצת גורם בעיה להכניס אותה לחוק.

הגשתי תזכיר לוועדה, ובו נאמר שמבחינה משפטית, להבדיל מבחינות אחרות, אין צורך בחקיקה הזו, אלא ניתן להתקין תקנות. ועדת הכספים תיקנה את חוק ההסדרים בשנת 1997, והורידה את המילים: "שמקפואות את התקנות", ולכן, בעצם משנת 97 ניתן היה להתקין תקנות. לפנינו עכשיו חוק, אבל להכניס בהסתייגות שמות של יישובים לתוך החוק הזה זו בעיה משפטית, כי שמות היישובים מופיעים בתקנות.

חיים זוקלר:

כמו שחברי הוועדה יודעים, הנושא הזה נמשך כבר למעלה מעשר שנים. הפתרון שהיה נהוג, משנת 90 עד שנת 97 הוא שהקפואו את רשימת היישובים - אין יוצא ואין בא. בשנת 97, כפי שנאמר - ההקפאה הוסרה. נערכו דיונים בוועדות ציבוריות שונות, כדי להביא סוף סוף לקביעת קריטריונים אחידים, ולרדת מהשיטה שהיתה נהוגה בעבר.

אנחנו מביאים פה הצעה, שאומרת שאנחנו מבקשים להשאיר את המצב הקיים כמו שהוא, תוך התחייבות שלקראת ה-1.1.2000, אנחנו נביא הצעה מתוקנת שמבוססת על קריטריונים אחידים, ברורים, שיעמדו במבחן הבג"ץ. יש לא מעט בג"צים תלויים סביב הנושא הזה של יישובים כאלה או אחרים. כל ניסיון להכניס היום יישובים מעבר לרשימה הקיימת רק יסרב ויכביד על המצב הקיים. אנחנו מבקשים לקבל את אישור הוועדה להמשך המצב הקיים, מתוך כוונה שעד ה-1.1.2000 תהיה קביעת קריטריונים, שייקבעו בחקיקה, קריטריונים מאוזנים, שקולים ואובייקטיביים, ונצא לדרך חדשה. אנחנו מתנגדים להכנסת יישובים לרשימה היום.

אופיר פינס-29:

קודם כל, אני לא מאמין לאוצר שאכן יעשה את זה. אם היו מתכוונים לעשות את זה, זה כבר היה נעשה. עובדה שעד היום זה לא נעשה, למרות שהמלצות ועדת טל מונחות על השולחן של משרד האוצר ושר האוצר כבר תקופה ארוכה כאבן שאין לה הופכין, למרות שיש היום המלצות אובייקטיביות לחלוטין - לא עושים בהן שימוש, משום שלא רוצים. אני לא מאמין שב-1.1.2000 יהיה משהו שונה, ולכן אנו עומדים על כך שיצורפו יישובים. אתם לא מוכנים לאמץ את ועדת טל, שזו ההמלצה שלי - וגם על זה אגיש הסתייגות - אני מבקש שהמלצות ועדת טל תיכנסנה לגוף החוק, למרות שבחלקן הן עומדות בסתירה למצב הקיים.

אני מבקש להוסיף את רשימת היישובים הבאה, על דעתי ועל דעתם של חברי הכנסת שלום שמחון ודוד טל: פקיעין החדשה, שדה אליעזר, עין יעקב, געתון, נאות הכיכר ועין תמר. זו ההסתייגות האחת. ההסתייגות השנייה, הסתייגות שלי - להוסיף את העיר עכו, למרות שהיא בניגוד להמלצות ועדת טל. מה שקרה בנהריה ובקרית שמונה כתוצאה ממבצע "ענבי זעם" גרם לשבר נורא בעכו, ואנחנו מחויבים לעניין. זו הסתייגות נפרדת, כי אנחנו לא יודעים אם היא תעבור או לא.

נלי מזנין:

אני רוצה לסכם את עמדת האוצר. עמדתנו המקצועית היא שאנחנו תומכים בוועדת טל. אנחנו עובדים על הנושא הזה, ויש לנו התחייבות, גם התחייבות של הממשלה, להביא את זה לקראת שנת אלפיים. אחת הסיבות שלא הבאנו את זה היא בין היתר הערכה שלנו שלא ניתן לבצע דיון ענייני בנושא כל כך סבוך, מורכב ורב אינטרסים בזמן של שבועיים לפני הבחירות. מלבד זאת יש בעיות ענייניות סבוכות מאד שקשורות ליישום המלצות ועדת טל, ולהפיכתן לחקיקה מאורגנת ומסודרת.

אופיר פינס-19:

מתי הונחו המלצות הוועדה על שולחן שר האוצר?

נלי מזנין:

למיטב זכרוני - בקיץ 98.

אופיר פינס-19:

זאת אומרת שעברה כמעט שנה.

נלי מזנין:

נכון, אך במהלך התקופה הזו הוחלפו שלושה שרי אוצר. לכל שר יש את ההרהורים שלו, המחשבות שלו, ההסתייגויות והרצונות שלו.

אופיר פינס-19:

ואנחנו משלמים את המחיר.

נלי מזנין:

אני רוצה להוסיף ולומר שיש לנו שני בג"צים תלויים ועומדים. הצעת הממשלה, כפי שהיא מובאת היום, היא בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה ועם מחלקת הבג"צים. גם הם תמימי דעים אתנו, וסבורים כמונו שאי אפשר לפרוץ את המסגרת כרגע, למרות שהחוק מאפשר זאת. ברגע שאנחנו נפרוץ את זה - כל שינוי קטן יגרור אחריו שורה של תביעות ובקשות לשינויים.

שלום שמחון:

לגבי היישובים שנמנו כאן, בלי עכו - שום דבר לא יגרוד בג"ץ - -

נלי מזנין:

לא נכון. ברגע שיש יישוב אחד, כל היתר - -

אני רוצה להודיע שאם אתם עומדים על ההסתייגויות שלכם, שר האוצר יבקש למשוך את החוק.

היו"ר מיכאל קליינר:

אני מציע כך: נגיש את כל ההסתייגויות. אני רוצה להוסיף, שאם תתקבלנה ההסתייגויות, אני מבקש להוסיף גם את: רבבה - בשומרון, מיצד - בגוש עציון, ורג'אד, שהוא כפר דרוזי ברמת הגולן.

אני מבין שבניגוד להערכה האופטימית של חבר הכנסת שלום שמחון - אם אחת מההסתייגויות תתקבלנה, יש לשער שהשר ימשוך את החוק. אנחנו מעבירים את החוק. אנחנו מצרפים לו את כל ההסתייגויות, כי זו היתה ההסכמה.

אנה שניידר:

מה ההסתייגות שלך?

היו"ר מיכאל קליינר:

אני מוכן להוריד אותה, אם הם יורידו את שלהם.

אנה שניידר:

אבל לא ניתן להגיש הסתייגות על הסתייגות.

היו"ר מיכאל קליינר:

אנחנו מסכמים שהחוק מאושר ועובר לקריאה שנייה ושלישית, עם ההסתייגויות. שר האוצר יחליט אם הוא רוצה למשוך את החוק או לא.

סמדר אלחנני:

אני רוצה להדגיש משפט עיקרי בהמלצות ועדת טל. נאמר בהן שתושבי המקום לא נהנים מההטבות במס. ממילא - מחצית מהאוכלוסייה במדינת ישראל במוצע, לא מגיעה לסף המס. אני מניחה שבין 70 ל-80 אחוז מהתושבים לא נהנים מההטבות. זאת הטבה שמיועדת לעובדי העיריה.

שלום שמחון:

מה שמשתמע הוא שאין שום בעיה לוועדה לאשר את רשימת היישובים האלה.

סמדר אלחנני:

להפך. למה אתה צריך לתת להם הטבת מס?

צבי הנדל:

אני מבין שמדובר על מה שהסתייגויות ב-31 בדצמבר, ואנחנו עכשיו ממשיכים אותו. אני מבין שהיתה ועדה בראשות השופט טל, שממצאה יאומצו על יד הממשלה - כך הובטח - בעוד חצי שנה, או שנה. אני לא מבין על מה יש ויכוח, כאשר המדינה שלנו מנסה לעודד הגירה לפריפריה. ועדת כספים צריכה להיות הראשונה בעניין, גם אם מדובר בסמנטיקה ובלא יותר מאשר טפיחה על השכם לאדם, ולא הרבה כסף בבנק. עד היום אנחנו נותנים להבין שכדאי לגור במרכז הארץ, ואילו אנחנו רוצים שילכו לגור בפריפריה, מתוך ידיעה שכאן בבית הזה תומכים בכך. לא מדובר בהרבה כסף, אך בדבר שנותן הרגשה טובה.

סמדר אלחנני:

זה בדיוק מה שניסיתי להבהיר בדבריי.

דבר נוסף - אני לא מבינה למה כל אלה לא הגישו בג"ץ. הרשימה לא סגורה. החוק מאפשר לתת הטבות - -

צבי הנדל:

אני המלצתי לחבריי, בישובים שלא נכללים ברשימה, להגיש בג"ץ, ובצדק.

היו"ר מיכאל קליינר:

שר האוצר, מאיר שטרית, אמר במליאה, שזה עניין של חודשים עד שיעלו את ההמלצות של ועדת טל. יש שתי אפשרויות. האחת היא שהחוק הזה ימשיך להיות חוק שפקע, זה עלול לפגוע באזורי הספר ואזורי הפיתוח. אני חושב שיש לנו אינטרס משותף שלא כך יקרה. אני פונה אל חברי האופוזיציה: אני מבין ללבכם לגבי ההסתייגויות, אך נכון הוא שאין הסתייגות שבאופן ממוקד אפשר להעדיף אותה על ההעדפות.

שלום שמחון:

אז בואו נתפשר על היישובים הקטנים.

היו"ר מיכאל קליינר:

הרי כולנו בעד ועדת טל. אני חשבתי שוועדת טל היא דבר מצוין. שמעתי את דבריו של חבר הכנסת אופיר פינס במליאה, ואני מוכרח להודות שהשתכנעתי לגבי עכו. השאלה שאני צריך לשאול את עצמי היא האם אני בעד עכו או בעד ועדת טל - אחת מהשתיים. לכן, היות והנושא מסובך, ואנחנו נמצאים ערב בחירות אני פונה אליכם: תנו את הסכמתכם לבקשת שר האוצר. בואו נאפשר את הארכת התקנות. בואו לא נסכן את התמיכה ביישובי הספר ואזורי הפיתוח, ומייד אחרי הבחירות נמשיך את הטיפול.

אופיר פינס-פ:

לא ביקשנו להוציא אף ישוב. בסך הכל ביקשנו לתקן - -

צבי הנדל:

אבל האוצר ימשוך את החוק.

היו"ר מיכאל קליינר:

אני אבקש להוסיף את היישוב רבבה, ואת הכפר העלאווי בגולן - אין לזה גבול, ואין לך תשובות טובות. על כל רשימה שנעשה יבוא חבר כנסת כזה או אחר ויבקש להוסיף.

צבי הנדל:

אין ברירה כרגע. המצב העכשווי הוא כזה. אתן לך דוגמה. יש ישוב שנקרא גדיד, שנמצא בין נווה דקלים לגן-אור. לנווה דקלים וגן-אור יש פטור, ולגדיד אין. אמרתי לאנשי גדיד להגיש בג"ץ.

גלי מונין:

יש בג"ץ תלוי ועומד של פקיעין החדשה, שלא נכללת ברשימת היישובים. באנו עם טיעונים לבית המשפט העליון והסברנו אותם. אם יש לכם חשש שהמלצות ועדת טל לא תתקבלנה בשנה הקרובה, דעו שיש לנו מחויבות לבית המשפט העליון, כי הבג"ץ הזה תלוי עד שאנחנו נגיש את - - . אם לא נכניס לתוקף את המלצות ועדת טל, בית המשפט העליון יחייב אותנו לכך.

אופיר פינס-19:

אני ממליץ לך להוסיף את פקיעין החדשה לרשימה, כדי שבית המשפט העליון יווכח - -

נלי מונין:

לא, לא. אנחנו הודענו לבית המשפט שאנחנו מתכוונים להקפיא את המצב השנה, כדי שיתאפשר לנו לסיים בצורה טובה ומסודרת את הדיון על תקנות ועדת טל. בית המשפט הסכים לחכות ולהמתין, וקיבל את טענתנו. הערבות שלכם, חברי הכנסת, היא הביקורת של בית המשפט העליון על כך, אליו התחייבנו. אנחנו חייבים להגיש את זה - -

שלום שמחון:

בואו נתפשר על רשימת היישובים הקטנה.

נלי מונין:

אי אפשר להתפשר. עשינו התייעצות עם מחלקת הבג"צים. עקרונית ניתן להכניס עוד יישובים. משפטית - ברגע שנכניס יישוב אחד נוסף, זה בניגוד לכל הטיעונים שלנו בבג"ץ, וכל יתר היישובים שלא הכללנו אותם יגישו גם הם עתירות לבג"ץ.

היו"ר מיכאל קליינר:

החלטנו שהחוק עובר כפי שהוא, כולל ההסתייגויות.

אני מבין שיושב ראש הכנסת ביקש לדחות את הנושא השני, אני מודה לכולכם, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 15:10